

Bevezetés az EU regionális politikájába

Áldorfai György
EGYRTDI
aldorfai@gmail.com

Mit jelent az, hogy Unió?

Régiók

Az EU intézményhálózata régiókban gondolkozik

Miért? Mert olyan területi egység, amely kellő nagyságúak ahhoz, hogy az ottani fejlesztések átláthatók, statisztikailag mérhetőek. (Németország – tartomány, Lengyelország – vajdaság)

A regionális politikai szinterei

NUTS 0-3 (Nomenclature of Territorial Units for Statistics, Statisztikai Célú Területi Egységek Nómenklatúrája), **LAU 1-2** (Local Administrative Units, Helyi Közigazgatási Egységek)

Pénzneme?

Az EU területisége

- Az európai gazdasági és szociális tér *erősen tagolt*, melynek okai a kontinens több évszázados *történelmi fejlődésében keresendők*
- A társadalom által használt térben *szervezett és spontán folyamatok egyaránt* zajlanak.
- regionális politika cél-, eszköz- és intézményrendszerében változás nem várható, ugyanis még mindig jelentős *a területi egyenlőtlenségek*, mely a gazdasági fejlődés akadályát jelentik, gátolják a versenyképesség erősödését, szociális feszültségekhez vezetnek, korlátozzák az egységes Európa-koncepció megvalósítását.

Regionális politika

A regionális politikai egyrészt a gazdasági folyamatok által kiváltott negatív jelenségek mérséklése, másrészt pedig az innovatív gazdasági tevékenységek elterjedése előtti akadályok felszámolását céljának tekintő területi politika

Ez a politika mindenekelőtt a szolidaritás politikája, melynek keretében a nehéz helyzetbe került ipari térségek és a hanyatló mezőgazdasági vidékek szerkezetváltását, s végül az elöregedő városrészek újjáélesztését, egyszóval az elmaradt régiókat támogatja.

A regionális fejlesztés feladata

A *területi adottságok, lehetőségek és a térelemek közti kölcsönkapcsolatok törvényszerűségeinek feltárása és hasznosítása* révén

a társadalmi alapfunkciók gyakorlásához szükséges *kedvező feltételek megteremtése* (más szóval a lakossági életkörülmények javítása)

a *társadalmi méltányosság és igazságosság elve* (vagyis az életkörülményekben megmutatkozó objektív különbségek mérséklési szándéka) érvényesítésével.

Modern piaci viszonyok között a regionális fejlesztés hosszú távú céljai (FARAGÓ 1987):

- 1) *Munkaalkalmak* teremtése, a munkanélküliségi ráták mérséklése
- 2) A túlnépesedett városközpontokra nehezedő *demográfiai nyomás* csökkentése
- 3) A *nemzeti erőforrások* hatékony hasznosítása
- 4) A régiók közti *indokolatlan fejlettségi különbségek* mérséklése
- 5) A *regionális kultúrák és identitás* megőrzése, különös tekintettel a nemzeti kisebbségek lakta területekre
- 6) A *népesség és a környezet egyensúlyának* a megőrzése, illetve helyreállítása.

A célrendszer térben és időben eltérően érvényesül, a különböző tértípusok fejlesztésében az egyes elemek *más-más kombinációja* képzelhető el.

A regionális politika alapelvei

Szubszidiaritás: önálló mozgástér, döntés olyan szinten, ahol a legjobban átlátható a folyamat és rendelkezésre áll a kompetencia.

Decentralizáció: döntési kompetencia alacsonyabb szinteken is, ahol a helyi igények is megjelennek.

Partnerség: intézményi koordináció, együttműködés az Európai Bizottság és a tagországok, valamint a kormány és a helyi szervek között.

Programozás: összehangolt fejlesztések, partnerségen alapuló fejlesztési stratégiák kialakítása, a különböző fejlesztések egymásra épülése.

Koncentráció: elhatárolható fejlesztési típusok, azon fejletlen régiók fejlesztése, ahol az egy főre eső GDP nem éri el az EU átlag 75 százalékát.

Addicionalitás: kombinált költségvetési erőforrás hasznosítás, ahol a közösségi támogatás segíti a tagország fejlesztési politikáját.

Stratégiai célok

- Nagyobb távlatban az egyes régiók, térségek *gazdasági tevékenységének és lakosságának volumenét összhangba kell hozni az adott terület földrajzi potenciáljával, eltartó-képességével*. Az ebbe az irányba ható népesség- és tőkemozgást ösztönözni kell.
- Minden térség, régió *fejlesztési koncepciójának, programjának magában kell foglalnia a környezeti hatásvizsgálatokat*, a környezeti potenciál elemzését a gazdasági programokkal egyenrangú súllyal.
- A gazdaságszerkezet átalakulása során a fejlesztéseknél a *területkímélő megoldásokat kell előnyben részesíteni*, azaz a meglévő iparterületek rehabilitáció utáni felhasználását és lehetőleg nem a “zöldmezős” beruházásokat.
- A területkímélés legfontosabb eszköze a területhasználat szabályozásánál az *ökológiai és tájhasználati szempontok érvényesítése*.

Stratégiai célok

- A területfejlesztés során annyiban **“egyensúlyi” fejlesztésre** kell törekedni, hogy **a fejlődés előnyeiből valamennyi terület és településtípus** - ha nem is azonos arányban - **részesüljön**, az előnyök és hátrányok ne különüljenek végletesen el, és hasonlóképpen az újraelosztás mértéke is mérsékelt, tolerálható legyen.
- A fejlődés folyamán **meg kell őrizni az egyes régiók, települések sajátosságait, diverzifikáltságát és meg kell akadályozni az uniformizáltság eluralkodását.**
- A **fenntartható fejlődés elve** megköveteli, hogy a területfejlesztésben is a hosszú távú környezeti érdekek, valamint a megelőzés elve érvényesüljenek a pillanatnyi gazdasági érdekekkel szemben. Ebből a szempontból is fontos az **információ-technológiai lehetőségek minél teljesebb kiaknázása**, mivel ezek alkalmasak a lehető legkisebb anyag- és energiafelhasználás igénybevételével, azaz a környezetszennyezés csökkentésével logisztikai, szervezési és egyéb célok elérésére.
- A fejlesztési programoknak **figyelembe kell venni a környezet védelme szempontjából már elért eredményeket, és törekedni kell azok megtartására.**

A regionális politika eszközei

- **Pénzügyi ösztönzők** (kötségvetési támogatások, kedvezményes hitelkonstrukciók, adókedvezmények)
- **Központi szabályozás** (területi tervezés, koncepciók, tevékenységek áttelepítése, fejlesztési területek kijelölése)
- **Infrastrukturális beruházások** (energetikai rendszer, vízellátás, közlekedési hálózat, ipari parkok, kutatási-fejlesztési kapacitás, szakemberképzés, pénzügyi-gazdasági-piaci szolgáltatások fejlesztése)

A Kohéziós Politikáról

- Olyan „európai” közjavakat nyújt, amit a piac nem képes megadni (közlekedés-, energiahálózat, környezetvédelem, oktatás, kutatás)
- Hozzáadott értéke túlmutat a gazdasági növekedésen és a munkahelyteremtésen (tovagyűrűző hatás)
- Szükségességét jól tükrözi egyre nagyobb aránya a költségvetésből
- 1988 óta jelentős gazdasági-társadalmi konvergenciát ért el
- Radikális változást okozott a beruházás-politikában (a források 25%-s kutatási és innovációs célú, 30%-a környezeti, infrastrukturális fejlesztésekhez és az éghajlatváltozáshoz kapcsolódik)

Miért van szükség regionális politikára?

A gazdasági és szociális egyenlőtlenségek mérséklésére (EU 28 – 499
millió belső piac jelentős különbségekkel)

Szolidaritás és versenyképesség megtartására

Válasz a ***21. század kihívásaira***

Milyen Európát képzelünk el magunknak és a következő generációknak?

- Egy *dinamikus* Európát, ami a világot a tudomány és technológia irányába viszi előre?
- Egy *termelékeny* Európát, ahol mindenkinek van munkája?
- Egy „*törődő*” Európát, ahol a betegekről, idősekről és hátrányos helyzetűekről gondoskodunk?
- Egy *diszkrimináció nélküli* Európát, ahol mindenkinek egyenlő esélye van dolgozni és tanulni?
- Egy *tiszta, zöld* Európát, ahol törődünk a környezetünkkel és egyben megfelelünk a globális kihívásoknak?
- Az „*értékek Európáját*”, ahol az értékeket megosztjuk egymással és megóvjuk?

Regionális politika operatív lépései

1. A Tanács és az Európai Parlament döntést hoz a *Strukturális Alapok költségvetéséről és használatának szabályairól* a Bizottság javaslata alapján.
2. A Bizottság benyújtja javaslatát a tagállammal – a *Közösségi Stratégiai Kohéziós Irányelvekről* – történt konzultációt követően (az irányelvek garantálják, hogy a tagállamok az Unió prioritásainak megfelelően alakítják programjaikat).
3. Minden egyes tagállam elkészíti a *Nemzeti Stratégiai Referencia Keretet* a Stratégiai Irányelvekkel összhangban.
4. A Bizottság jóváhagyja a *Nemzeti Stratégiai Referencia Keretet az Operatív Programokkal*.
5. A Bizottság jóváhagyását követően a tagállamok és régióik elkezdik *megvalósítani a programokat* (irányító hatóságok közreműködésével).
6. A *Bizottság kötelezettséget vállal a kiadásokra* (lehetővé teszi a tagállamok számára a programok tényleges elkezdését).
7. A Bizottság *kifizeti a tagállamokra eső részt*.
8. A Bizottság *ellenőríz minden egyes Operatív Programot (450 db)*.
9. A Bizottság és a tagállamok *stratégiai jelentéseket* nyújtanak be a programozási időszak alatt.

The background of the slide features a series of flowing, wavy lines in various shades of green, ranging from light lime to a darker forest green. These lines create a sense of movement and depth, set against a white background.

Az EU regionális politikájának történelmi áttekintése

Történelmi háttér

- **1957.** A Római Szerződés preambuluma: „az országok gazdasági egységességének erősítése, harmonikus fejlődésük biztosítása a *régiók közti különbségek, illetve a kevésbé fejlett régiók leszakadásának csökkentésével*” -- -- *EGK, Euratom*
- **1958.** Az *Európai Szociális Alap* létrehozása
- **1962.** Az *Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garancia Alap* létrehozása
- **1975.** Az *Európai Regionális Fejlesztési Alap* létrehozása (cél: néhány tagállam hozzájárulásának újraosztása a legszegényebb régiókba)
- **1986.** Az Egységes Európai Okmány lefekteti az alapját a kohéziós politikának, melynek célja az *egységes piac terheinek ellensúlyozása a déli országokban, ill. a kevésbé fejlett régiókban*
- **1989.** PHARE program (Poland, Hungary Assistance for the Reconstruction of the Economy)

Történelmi háttér

- **1989-1993.** Az Európai Tanács 1988. februárjában megvizsgálja a Szolidaritási Alapok működését (a mai Strukturális Alapok) és **68 milliárd ECU-t** különít el ezekre a célokra
- **1992. Maastrichti Szerződés** 1993-ban életbe lépett az EU-ról szóló Szerződés, ami a **kohéziót az egyik fő célkitűzésként** emlegeti (a gazdasági és monetáris unió és az egységes piac mellett). Létrehozza a **Kohéziós Alapot** a környezetvédelem és transzeurópai közlekedés területére.
- **1994-1999.** Az Edinburgh-i Európai Tanács (1993. december) közel **200 milliárd ECU-t** (a költségvetés 1/3-a) különített el a kohéziós politikára. A Strukturális Alapok mellett a **Halászati Orientációs Pénzügyi Eszközök** kerültek létrehozásra.

Történelmi háttér

- **2000-2006.** A Berlieni Európai Tanács (1999. március) további reformokat hoz a strukturális alapokat illetően. **213 milliárd EUR-t** allokáltak a 7 évre. A ISPA (Instrument for Structural Policies for Pre-Accession) és SAPARD (Special Accession Programme for Agriculture & Rural Development) társul a PHARE mellé.
- **2000-2001.** A Lisszaboni Európai Tanács (2000. március) elfogadja a foglalkoztatási stratégiát, mellyel a cél az, hogy az EU legyen 2010-re a **legversenyképesebb és legdinamikusabb tudásalapú gazdaság** a világon. A Gothenburg-i Tanács (2001. június) kiegészíti ezt a stratégiát a fenntartható fejlődéssel.
- **2002.** A Koppenhága-i Európai Tanácson (2002. december) megállapodnak a 10 új tagállam csatlakozásának feltételeiről.
- **2004. május 1.** Csatlakozik a 10 ország.

Történelmi háttér

- **2005.** Az Európai Tanács kompromisszumra jut a 2007-2013-ra vonatkozó költségvetésről. A kohéziós politikára **347,41 milliárd EUR-t** allokálnak.
- **2006. május 17-én** a Tanács, a Parlament és a Bizottság aláírják a 2007-2013-as költségvetésről szóló megállapodást. **Augusztus 1-jén** hatályba lépnek a strukturális alapokra vonatkozó rendeletek. **Október 6-án** a Tanács elfogadja a „Közösségi stratégiai irányelveket a kohézióra vonatkozóan”, ami az **új politika alapelveit és prioritásait fogalmazza meg a 2007-2013 közötti időszakra.**
- **2007. január 1.** Bulgária és Románia EU tag lesz.
- **2013. július 1.** Horvátország EU tag lesz
- **2014** Új programozási időszak

Az EU bővülési folyamata

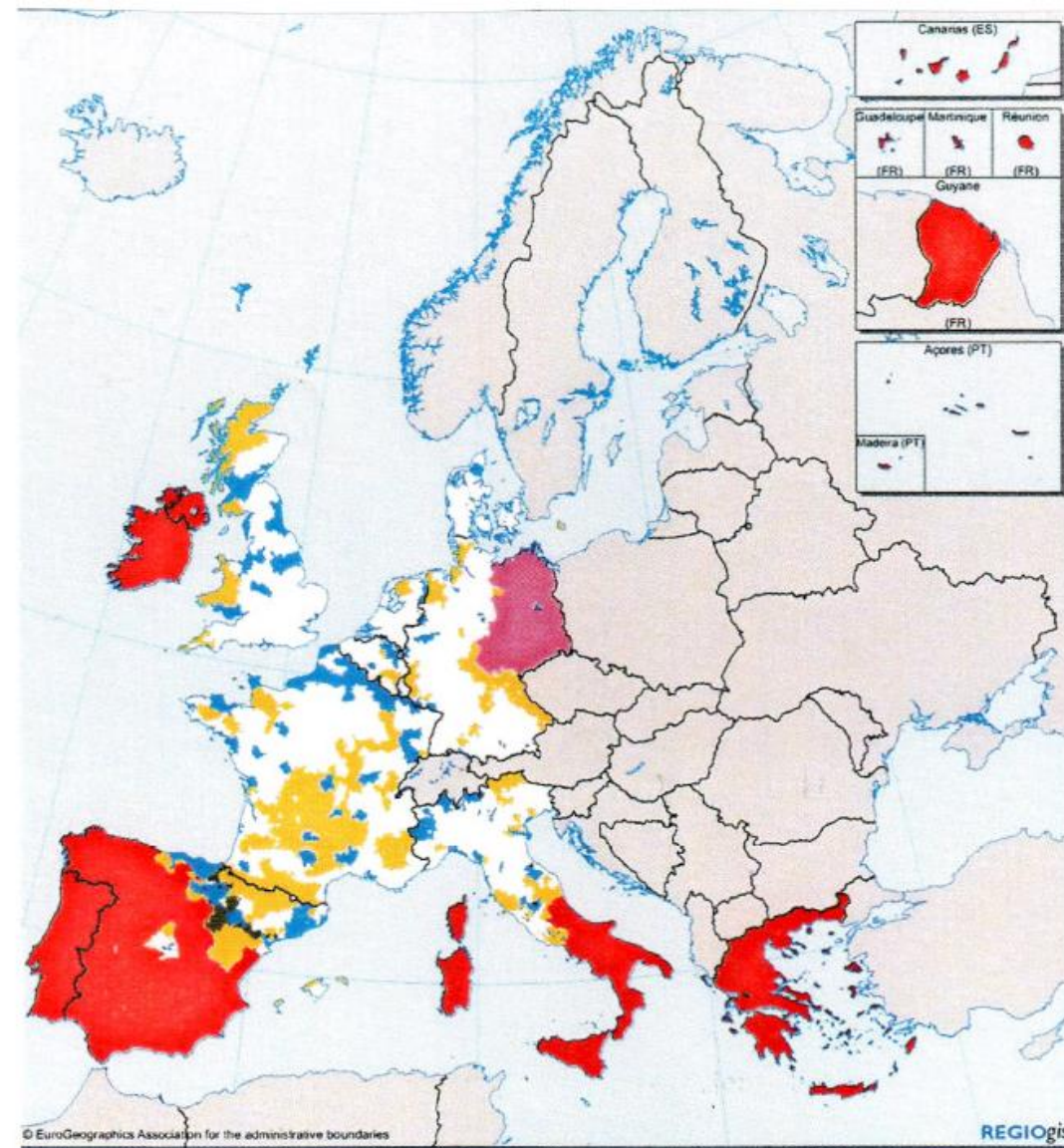
- 1957: Benelux államok (*Belgium, Hollandia, Luxenburg*) Olaszország, Franciaország, NSZK (EGK alapítók)
- 1973: Dánia, Egyesült Királyság, Írország
- 1981: Görögország
- 1986: Portugália, Spanyolország
- 1990: Az NDK csatlakozás
- 1995: Ausztria, Finnország, Svédország
- 2004: Ciprus, V4-es országok (*Csehország, Lengyelország, Szlovákia, Magyarország*), Balti 3 ország (*Észtország, Lettország, Litvánia*), Málta, Szlovénia
- 2007: Románia, Bulgária
- 2013: Horvátország

*Programozási időszakok
költésévetése és eredményei*

1989-1993 (1. időszak)

- Összes strukturális költségvetés: 69 mrd ECU (a költségvetés 25%-a, a GDP 0,3%-a)
- 5 célkitűzés:
- Fő kedvezményezettek:
  - Spanyolország (14,2 mrd ECU),
  - Olaszország (11,4 mrd ECU),
  - Portugália (9,2 mrd ECU),
  - Görögország (8,2 mrd ECU)

Structural Funds 1989 - 1993 : Eligible Areas

- Objective 1
- Objective 2
- Objective 5b
- Objective 2 & 5b
- New German länder

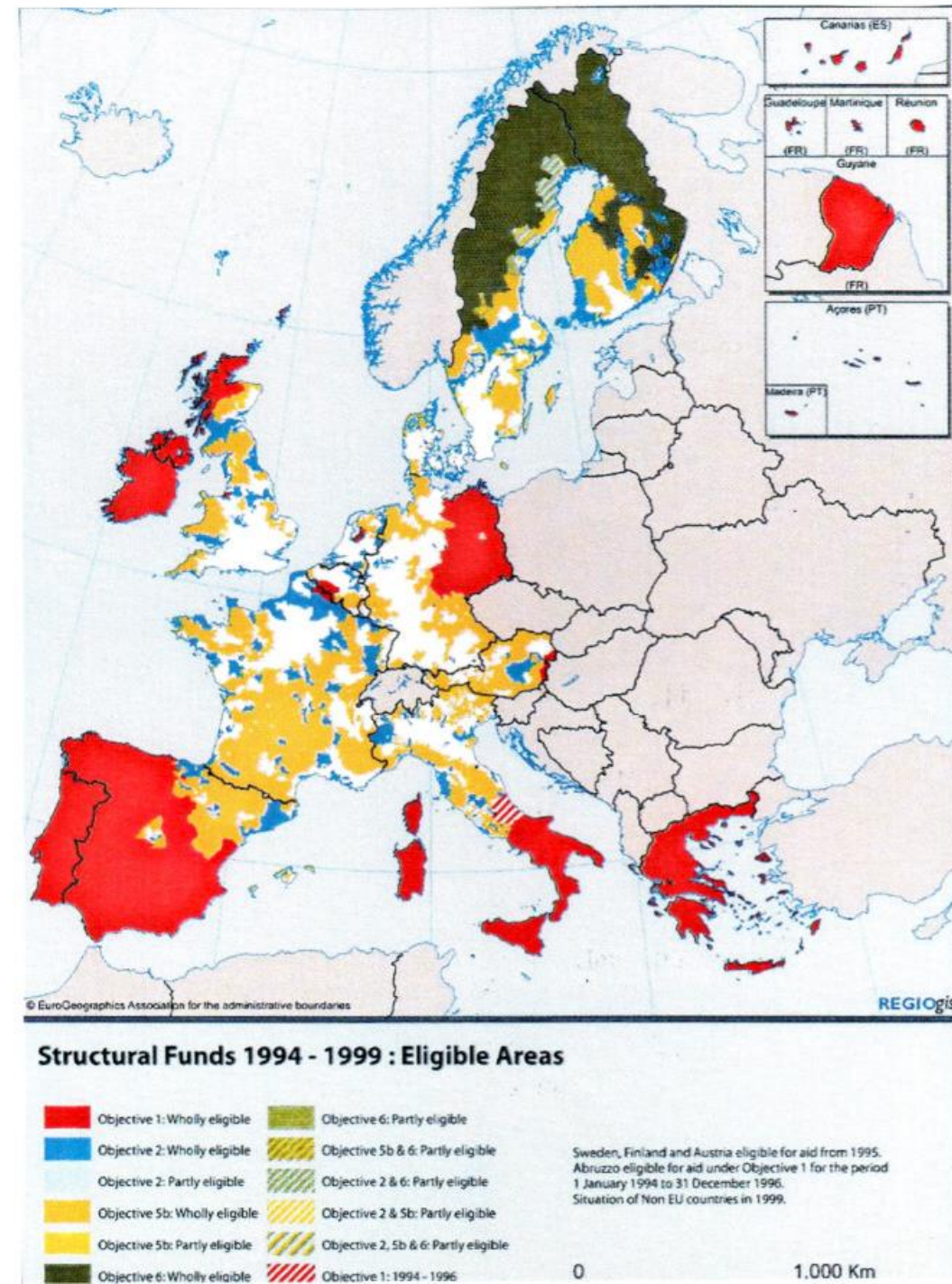
New German Länder eligible for aid from 1990
Situation of Non EU countries in 1993

1989-1993 eredményei

- Az 1. célkitűzés régiói 3% ponttal csökkentették az EU átlag 1 főre jutó GDP-hez képesti lemaradásukat
- 600.000 munkahelyet teremtettek a Strukturális Alapok finanszírozásával Görögországban, Portugáliában, Írországban és Spanyolországban (ezen országok 1 főre jutó GDP-je 68,3%-ról 74,5%-ra nőtt)
- 917.000 ember vett részt az ESZA támogatásával indított képzéseken
- A 2. célkitűzés régióiban 470.000 KKV kapott támogatást

1994-1999 (2. időszak)

- Összes költségvetés: 168 mrd ECU (153 mrd strukturális forrás + 15 mrd kohéziós forrás), EU költségvetés 1/3-a, GDP 0,4%-a
- 6 célkitűzés
- Fő kedvezményezettek:
  - Spanyolország (42,4 mrd ECU)
  - Németország (21,8 mrd ECU)
  - Olaszország (21,7 mrd ECU)
  - Portugália (18,2 mrd ECU)
  - Görögország (17,7 mrd ECU)
  - Franciaország (14,9 mrd ECU)

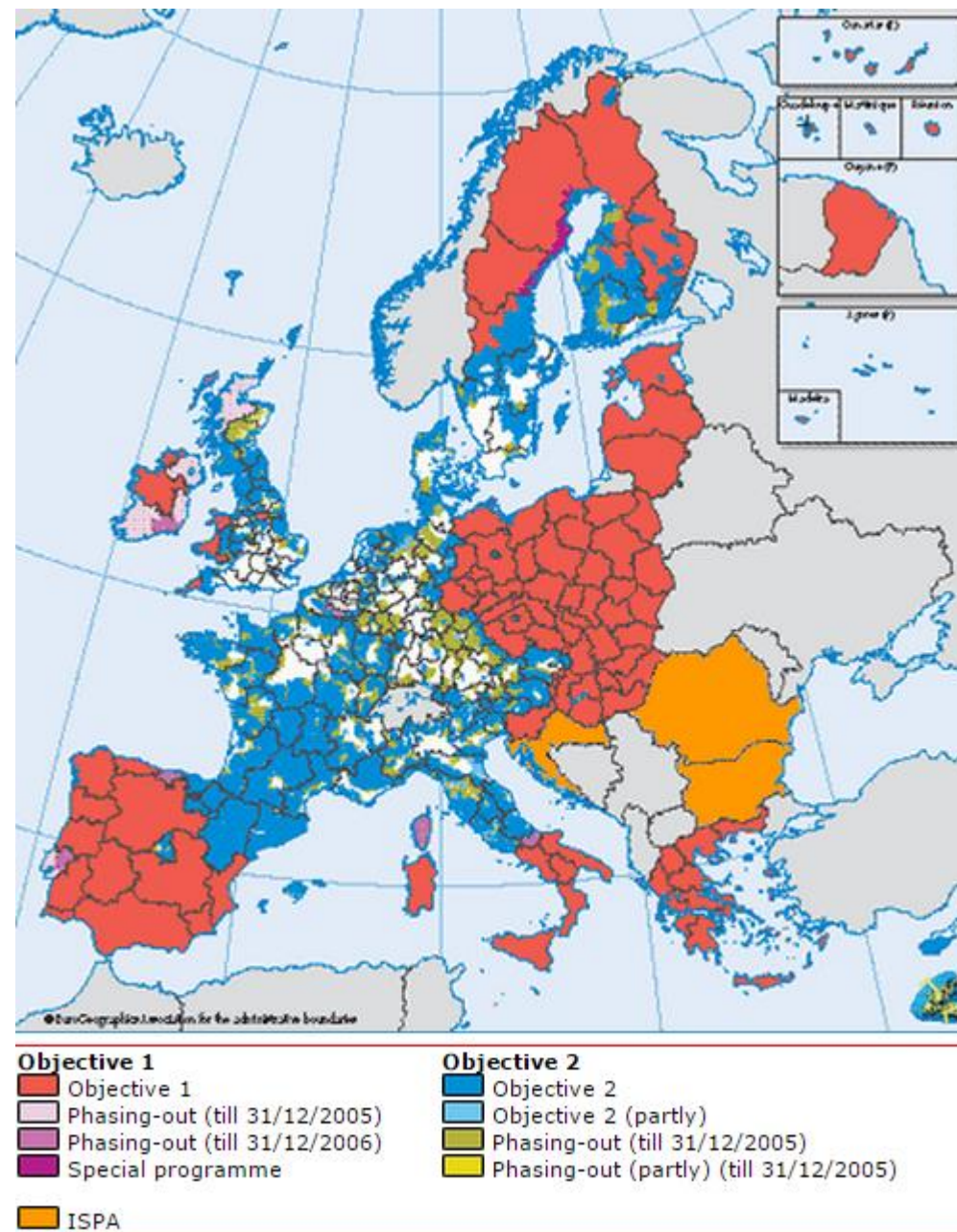

1994-1999 eredményei

- A strukturális beavatkozásoknak köszönhetően valós értéken az alábbi növekedések voltak tapasztalhatók a GDP-ben: Portugália 4,7%, volt NDK 3,9%, Írország 2,8%, Görögország 2,2%, Spanyolország 1,4%, Észak-Írország 1,3%.
- Az 1. célkitűzés régióiban 700.000 munkahelyet teremtettek, ezzel 4%-kal növelve a foglalkoztatást Portugáliában, 2,5%-kal Görögországban, 1-2% közötti értékkel az NDK-ban, D-Olaszországban és Spanyolországban
- A 2. célkitűzés régióiban 567.000 munkahelyet teremtettek, így a munkanélküliségi ráta 11,3%-ról 8,7%-ra csökkent
- 800.000 KKV kapott közvetlen beruházási támogatást
- 4104 km autópályát építettek vagy újítottak fel

2000-2006 (3. időszak)

- Összes költségvetés:
213 mrd EUR (EU15-nek) + 22 mrd EUR (az új tagállamoknak 2004-2006 között), költségvetés 1/3-a, GDP 0,4%-a
- 3 célkitűzés
- Fő kedvezményezettek:
  - Spanyolország (56,3 mrd EUR)
  - Németország (29,8 mrd EUR)
  - Olaszország (29,6 mrd EUR)
  - Görögország (24,9 mrd EUR)
  - Portugália (22,8 mrd EUR)
  - Egyesült Királyság (16,6 mrd EUR)
  - Franciaország (15,7 mrd EUR)

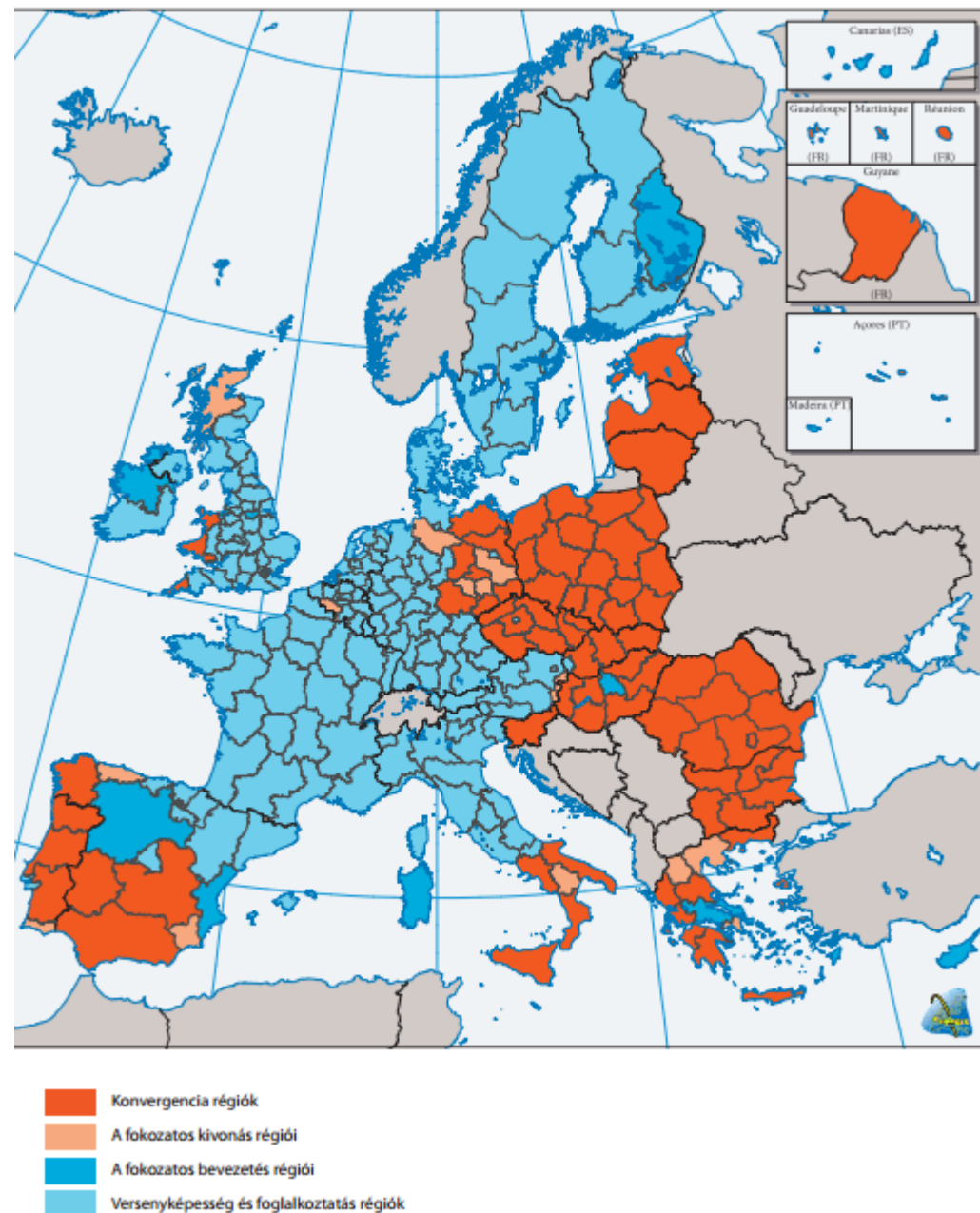
2000-2006 eredményei

- Az 1. célkitűzés régióiban 570.000 új munkahely, melyből kb. 160.000 az új tagállamokban
- Spanyolországban 4 mrd EUR kutatásra, technológiai fejlesztésekre (több mint 13.000 kutatási projekt, közel 100.000 kutató)
- Görögországban az athéni metró építésének folytatása
- A 2. célkitűzés régióiban bruttó értékben 730.000 munkahelyet teremtettek
- Az Egyesült Királyságban több mint 250.000 KKV kapott támogatást az 1. és 2. célkitűzés régióiban, 160.000 kapott közvetlen beruházási támogatást

2007-2013 (4. időszak)

- Összes költségvetés: 347 mrd EUR, a költségvetés 35,7%-a, GDP 0,38%-a
- 3 célkitűzés
- Fő kedvezményezettek:
  - Lengyelország (67,3 mrd EUR)
  - Spanyolország (35,2 mrd EUR)
  - Olaszország (28,8 mrd EUR)
  - Csehország (26,7 mrd EUR)
  - Németország (26,3 mrd EUR)
  - Magyarország (25,3 mrd EUR)
  - Portugália (21,5 mrd EUR)
  - Görögország (20,4 mrd EUR)

A 2007-2013-as kohéziós politika áttekintése

2007-2013 várható eredményei

- A kohéziós beruházások várhatóan 6%-kal fogják átlagosan növelni az új tagállamok GDP-jét
- 2015-re a strukturális és kohéziós alapok akár 2 millió új munkahelyet teremthetnek
- A kutatásra és innovációra helyezett hangsúly következtében 40.000 munkahely létesülhet
- A kohéziós támogatások 25.000 km új vagy felújított utat, illetve 7700 km vasutat eredményezhetnek
- Több tagállam esetében cél a CO₂ csökkentése

Általános eredmények

- Nemzeti szinten a legnagyobb kedvezményezett: Görögország, Spanyolország, Portugália, Németország, Olaszország
- 1995-2005 között
  - Görögország 1 főre jutó GDP-je 74%-ról 88%-ra nőtt,
  - Spanyolországé 91%-ról 102%-ra nőtt
  - Írország 102%-ról 145%-ra nőtt
- Regionális szinten az alacsony GDP-jű régiók erősödtek → konvergencia
- 1995-2004 között
  - az EU átlag 75%-a alatti GDP-jű régiók száma 78-ról 70-re és az 50% alatti GDP-jű régiók száma 39-ről 32-re csökkent

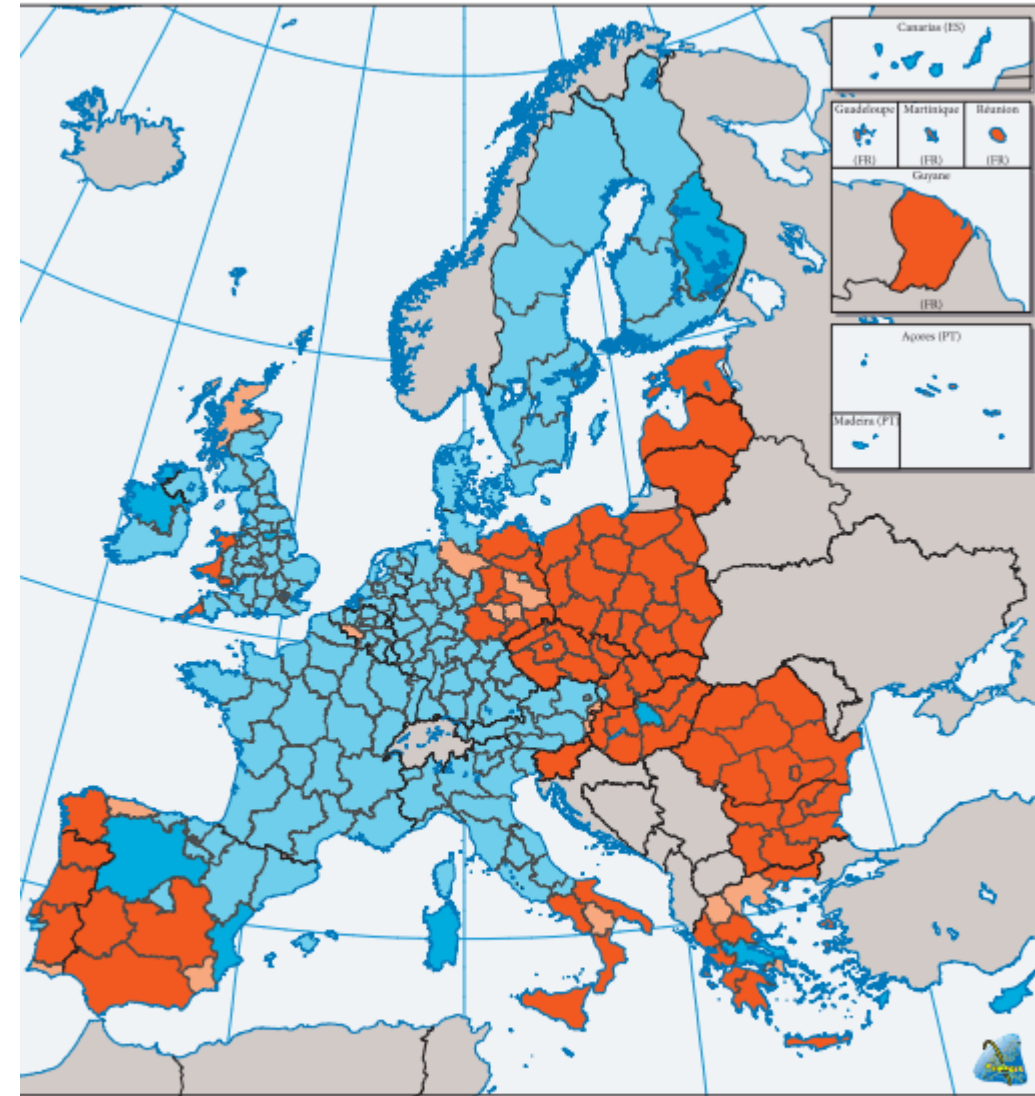

***Kohéziós és regionális politika
célkitűzései 2007-2013***

1. Konvergencia célkitűzés régiói

Azon NUTS 2-s régiók, ahol
az 1 főre jutó GDP kisebb,
mint az EU átlag 75%-a
(phasing-out)

A 2007-2013-as kohéziós politika áttekintése

- Konvergencia régiók
- A fokozatos kivonás régiói
- A fokozatos bevezetés régiói
- Versenyképesség és foglalkoztatás régiók

2. Regionális versenyképesség és foglalkoztatás célkitűzés

Minden egyéb EU-régióra vonatkozik azzal a céllal, hogy erősítse a régiók versenyképességét és vonzerejét, valamint a foglalkoztatást

Legnagyobb támogatás azok kapják akik az első és a harmadik célkitűzés alá nem tartoznak:

- ***phasing-in rendszer*** 2013-ig működik azon NUTS 2 régióknál, melyek a korábbi 1. célkitűzés (a fejlődésben lemaradt régiók fejlesztésének és strukturális alkalmazkodásának elősegítése) alá tartoztak, de GDP-jük meghaladja az EU 15-ök átlagának 75%-át
- ***Transznacionális segítségre jogosult régiók:*** Spanyolország 3 régió; Írország, Görögország, Egyesült Királyság 2 régió; Olaszország, Magyarország, Portugália, Finnország 1 régió, Ciprus teljes területe

3. Európai Területi Együtműködés célkitűzés

Ezen célkitűzésre alapozva támogatás érhető el az országhatárokon átnyúló, nemzetek közötti és régióközi együttműködéshez és hálózatok kiépítéséhez.

- *Határokon átnyúló együttműködés* (NUTS 3 határmenti régiók, minden tengerparti NUTS 3 régió)
- *Transznacionális együttműködés* (A transznacionális együttműködési programok lényege, hogy egy adott szempontból egy területi egységként értelmezhető több országból álló területek közösen keressenek megoldásokat a térséget érintő problémákra.)
- *Interregionális együttműködés* (A program célja, hogy növelje a regionális fejlesztési politikák hatékonyságát, és, hogy a régióközi együttműködésen keresztül hozzájáruljon az innováció, a tudás alapú gazdaság, a környezetvédelem és kockázat-megelőzés területén Európa gazdasági modernizációjához és növekvő versenyképességéhez.)

The background features a soft, abstract green design on the left side, consisting of flowing, curved lines in various shades of green, from light to dark, creating a sense of movement and depth. The rest of the background is a plain, light cream or off-white color.

*Melyik forrás melyik célkitűzést
támogatja?*

Strukturális alapok

1988-óta nevezzük az ESZA-t, az ERFA-t és az EMOGA-t strukturális alapoknak

1995-től a HOPE is része

2007-től: ESZA, ERFA + Kohéziós Alap

A Strukturális Alapok célkitűzései 1988-1999

1. Azon területek fejlesztése, ahol az egy főre jutó GDP nem érte el a közösségi átlag 75%-át,
2. Az elavult iparszerkezettel rendelkező, valamint a termelés hanyatlásától sújtott térségek támogatása,
3. A fiatalok munkanélküliségét mérséklő hosszú távú programok,
4. Munkavállalók átképzése, valamint az új termelési struktúrához való adaptálása,
5. Mezőgazdasági és halászati szektorok modernizálása, valamint mezőgazdasági vidékek fejlesztése,
6. A ritkán lakott térségek támogatása. (1995 – Finnország belépése).

A Strukturális Alapok célkitűzései 2000-2006

- 1. Célkitűzés:** az elmaradott régiók strukturális átalakítása *(korábbi 1, 6, részben 5. célkitűzés)*
- 2. Célkitűzés:** a gazdasági és társadalmi szerkezetátalakulás alatt álló régiók *(egyesíti a 2 és az 5. célt)*
- 3. Célkitűzés:** a munkaerőpiacon nehézséggel küzdő személyek *(3, 4. célcsoport, a célzott lakosság számától függően minden tagállam kap bizonyos részt a forrásból)*

A Strukturális Alapok célkitűzései 2007-2013

Konvergencia Célkitűzés

(1 főre jutó GDP < 75%)

Regionális Versenyképesség és Foglalkoztatottság Célkitűzés

(fennmaradó területek)

Európai Területi Együttműködés Célkitűzés

(határokon átnyúló együttműködés)

1. Európai Regionális Fejlesztési Alap

- ***Konvergencia célkitűzésen belül:*** pl. kutatási és technológiai fejlesztések, innováció és vállalkozás, információs társadalom, környezet, kockázat-elhárítás, turizmus, kultúra, közlekedés, energia, oktatás, egészségügy
- ***Regionális versenyképesség célkitűzésen belül:***
  - innováció és tudásalapú gazdaság
  - környezetvédelem és kockázat-elhárítás
  - a közlekedési és telekommunikációs szolgáltatásokhoz való hozzáférés
- ***Európai Területi Együttműködésen belül:***
  - határokon átnyúló gazdasági és szociális fejlesztés
  - transznacionális együttműködések létrehozása
  - regionális politika hatékonyságának növelése az
  - interregionális együttműködések, hálózatok által

2. Európai Szociális Alap

Konvergencia és a regionális versenyképesség célkitűzéseken belül támogatja pl.

- munkavállalók és vállalkozások alkalmazkodását
- foglalkoztatást a munkát keresők, munkanélküliek, nők és bevándorlók számára
- kirekesztett személyek társadalmi integrációját, a munkaerőpiaci diszkrimináció elleni harcot
- oktatási rendszerek megreformálását a humán erőforrás fejlesztése céljából, oktatási létesítmények hálózatának kiépítését

Az Európai Unió Szolidaritási Alapja

- Nem strukturális eszköz, magánjellegű kiadásokat nem finanszíroz
- Szükségessége 2002. augusztusi áradások után
- Célja, hogy azonnali, gyors, hatásos és rugalmas segílyt nyújtson a mindennapi élet visszaállítására a *természeti katasztrófák után*
- 2003-ban 8 beavatkozást támogatott összesen 833 millió EUR értékben 7 országban (2002 – közép-európai árvíz, spanyol olajszennyezés, olasz földrengés, Etna kitörése, 2003 – portugál erdőtűz, aszály, 2007 – görög erdőtűz)
- Kulcsszavai: koordináció és megelőzés
- Évente 1 milliárd EUR költségvetéssel (25%-a október 1-jén rendelkezésre kell hogy álljon, éves szinten 75 millió a kivételes eseményekre elkülönítve)

Kohéziós Alap

(tagállamok, ahol a GNI kisebb, mint az EU átlag 90%-a)

- ***A Konvergencia célkitűzést támogatja***
- 2007-2013 között a regionális / kohéziós politika a teljes EU költségvetés 35,7%-hoz juthat hozzá (347,41 milliárd EUR)
- A Bizottság éves összegeket határoz meg tagállamonként. Kritériumok: jogosult népesség, nemzeti-regionális jólét, munkanélküliségi ráta
- Az EU15-ök 30%-kal kevesebb támogatást kaphatnak, az új tagállamok esetében a támogatás 166%-os lesz a korábbi időszakhoz képest évente átlagban
- ***Célkitűzések szerinti megoszlás:***
  - 81,54% konvergencia
  - 15,95% regionális versenyképesség, foglalkoztatás
  - 2,52% európai területi együttműködés

Közösségi kezdeményezések 2006-ig

- URBAN II.
- EQUAL
- INTERREG
- LEADER +

Közösségi kezdeményezések 2007-től

- **JESSICA** (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas)
- **JEREMIE** (Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises)
- **JASPERS** (Joint Assistance in Supporting Projects in European Regions)

Az EU regionális politikájának jövője

Gazdasági és társadalmi tendenciák

2008. nyara óta

- a GDP nagymértékben csökkent,
- a foglalkoztatás visszaesett,
- a fogyasztásban és a beruházásban jelentős visszaesés volt észlelhető,
- számos tagállamban drámai mértékben nőtt az államadósság

Romlott az üzleti környezet és a fogyasztói bizalom is

A foglalkoztatás csökkenésének és a szociális kiadások növekedésének együttes hatása miatt 2007-2010 között a szociális kiadások az EU GDP viszonylatában 27,5%-ról 30,8%-ra nőtt

Uniós prioritású beruházások

- Igazodniuk kell az EURÓPA 2020 stratégiáihoz
- Sok esetben megfelelő a haladás
- A tervezett beruházás teljes értékének 1/3-át az alábbi témájú projekteknek ítélték oda:
  - kutatás- és innováció ösztönzés a kkv-knál
  - pénzügyi tervezés a kkv-k tőkével való ellátása érdekében
  - környezetbarát városi közlekedés ösztönzése
  - Aktív munkaerő-piaci politikák, élethosszig tartó tanulási politikák
  - oktatási és egészségügyi infrastruktúra megújítása

Prioritások, ahol késedelem tapasztalható

- A *vasúti ágazatban* a tagállamok egy csoportja esetében nehézségek a jelentős beruházások előkészítésénél
- A vártnál lassabbak az egyes *energetikai és környezeti beruházások*
- Átlagosan lassabb ütemben valósulnak meg a *digitális gazdaság beruházásai* (szélessávú internet, IKT eszközök kiaknázása az állami és üzleti szférában)
- *Társadalmi befogadás* prioritásának teljesítése lassú
- Késedelem az *irányítási és kapacitásépítési intézkedéseknél* (állami szféra teljesítményének javítása)

Köszönöm a figyelmet!

Áldorfai György; EGYRTDI
aldorfai@gmail.com